

KARMEL ERRIA

Washington'en Laterri Alkartueko idaz-gela Erdiko gidaritzan oraintsu arrituta egozan, agerturik ezegoala gidaritzan edo eskutitzen banaketarik California'ko Karmel izeneko errian, Agintariak egon arren orretarako azterletak dirala-ta, erabagi eben Gobernu-gizon bi ara bialdurikoek egiztu egiela an ez egoala karta banatzaillerik (eta ez zituela euki be gura.

Erria, gitxienez, 100 urte atzeraturik dago aldietan" eurek jakinerazo ebenez. Eta txarrago danez (edo onago, nok Jakin) eztau gura XX gizaldira bultzatua izatea."

Baiña Karmel zelan atonduten da karta-banatzaille barik?" Gure Banakolak 5084 daukoz antolaturik, eta erriatarrak euren bidaritzan itzi lekie, esan eben.

Norbera bakoitzak artuten dau emen bere bidaritzan erakus-maian. Oartzen dogu beste munduko gizataldeak eztabela ulertzen au, Baiña Karmel'en gagoz, eta orregaitik ez-bardiñak gara".

Erri polit au antxiñakoa da, San Frantzisko'tik 90 milla neurkin sarteldera. Benetan ez bardifia da. Bidaritzan edo karta-banatzaillez ganera, saleroste andiak- lantokiak, egon ta lo egiteko etxeak, kiñu-argiak joan-etorritarako berebilen-tegiak ta onein egoitzaren neurlariak falta jakoz. Guk baiño ardura gitxiagoz bizi dira zentzubako gaurko-keri barik "Iñoan Gunner Norbert, erriko aolkari ardura-dunak. Guk erri ixildun on bat daukogu, anburgsategi barik zaintzaille barik, arramarra barik, ta txarkeri ta espetxe barik". Karmel'ek es dauko olangorik, ta euki gura be ez".

Guk geure giroan ez daukogu argazkilari, diru-jokolari, lanburuzagien ardurarik. Orrelango norkiren bat ona datorrenean, begia artez ta zoli irabazki andiak egiteko, laster urtetan da erriatik".

Karmel'go oituraezaren beste begitarte bat *neon* argirik erabilten ez itxitea da.

Atzerapide onek eragozpen ugari sortzen dauz 61 jan-tokietan.

Etxeak ez daukie zenbakirik, bakarrik izenak.

Biztanlien arteko bazkunde batzuk erakunde berarizko bat dabe: The Carmel anti-Growth Movent Karmel eragin azkor edo geikintza aurka.

Erakunde onen lagun-kide ia erriko biztanle guztiak dira.

Karmel itxas basterreko uri bat da, eta bere ondartzak Pazifiko'an entzutentsuak dira.

Ango uritarrak bioztun dagoz tokiak garbi jagoteko, ta bateren batek ez ba'dau gura egon batera garbitasun oitura onegaz, al bait ariñen urten, eragiten jako, oxpa egin dagiala. "Guk aspaldiz erabagi genduan elburu au ta bide lillugarriak jarraiturik gure erria garbi, atsegin ta abegi onekoa daukagu", diño Sheriff Clyde Klauman, 26 urtean ertzain danak. "Emengo biziaren tankereak ezdautsa itxiten gaiztakeriari bere giro adikor egokirik egiten, augaitik, ez dogu eukiten kartzela-bearrik. Errizaiñek ez dabe egiten gau-inguruketarik erri onetan.

Biztanleak ez dabe iskillorik ifioz bear erabilli. Ez daukie oituarik.

Aita Junipero Serra'ri (1713-1784) atsegin izaten jakon Karmel'era etortea. Mixiolari Prantsizkotar Lagundiko ospetsua izan zan. Ez dakit zein España lurraldiko izango zan. Baiña, espazan Euskalerriko a postura baietz bere ondoan euki izan laguntzaille euskaldun mixiolariak.

Amazortzigarren eunkidan Kalifornia'ra Euzkadi'ko artzaiñak an dirua egiten nik uste dot joango zirala. Orduan, Euskal Erriko Mixiolariak, Pantziskanuak, Karmeldarrak, etabaf... zelan ez ziran arein ondora elduko Jesus'en irakatsiak irakasten: ez tala naikoa dirua egintea, ta indiano bat lez biurtu errira, ta an arrokeriz bularrean urregorizko erloju katea alde batetik bestera dingillizka ta espan ganean bobote luze kiskortuaz ibilli auzokoen artean esaten farmazia ezta esan bear, famezia esan bear da; gogo-arimea illezkor daukiela, bizitza onen ostean salbateko Jesukristo'ren Eriotza ta Berbiztuaren irabazkiekin.

Aita Junipero'k irasi eban Karmel erria orain 200 urte baiño geiago dirala. Antxe il zan eta obiratu antxiñako Mixio lurrean, eta an esan dodanez euskotar ta euskaldun mixiolariak aurki egongo ziran. Erreskada dagozan mixio-tokiatan, geroago sortuko ziran oraingo uri andi aberatzak ta euskaldun lagunak bateatuko zituen katoliku izenekin, San Diego (Santiago), Los Angeles, jatorriz Reina de los Angeles, San Francisco ta Santa Rosa. Junipero etorriko balitz barrero Karmel'era, ez zan egongo oartu barik bidean: Ondo etorri zaitez etortekotan, ta gure erri ederra poztu egizu, Lagundu gagizuz osterantzean zoaz.

LETONA'K

